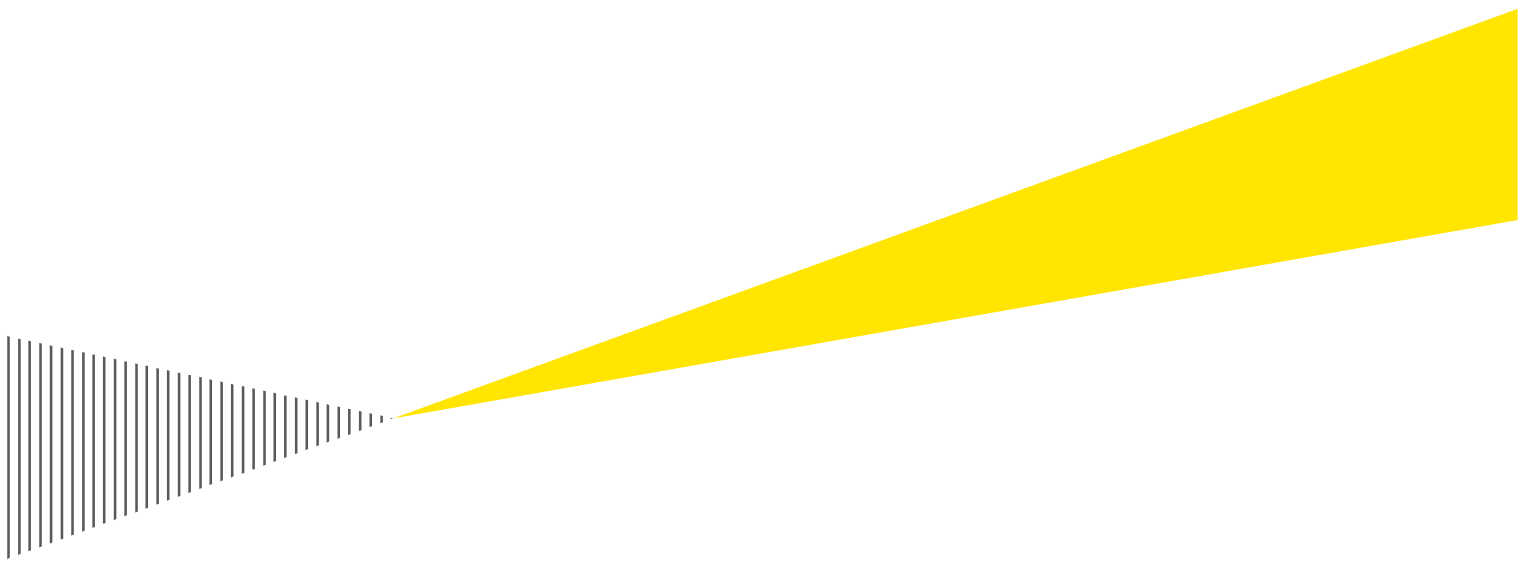

ТЕРАПРО

Анализ на икономическия ефект от потенциалните нередности при отчитането на абонати (т.е. заниженото отчитане на абонати и пиратството на съдържание) от страна на кабелните оператори на българския пазар

01 Ноември 2016

Резюме

Най-съществената част от пазарните данни според анализа на ЕУ	
Настоящи абонати на пазара, отчетени съгласно данните на КРС за 2015 г.	1,784,013
Изчисленията на ЕУ за потенциалния брой абонати на пазара	2,398,877
Разлика в превишение в броя на неотчетените абонати (+34%)	614,864
Брутен потенциален ефект само от заниженото отчитане (лв.)	76,673,233
Обхват на брутният годишен потенциален ефект (занижена отчетност + пиратство, лв.)	64 – 149 милиона

Ърнст & Янг Одит ООД бяха ангажирани, за да направят анализ и да докладват за икономическия ефект от потенциалното неправилно отчитане на приходите от кабелните оператори пред собствениците на съдържание в България.

За тази цел, Ърнст & Янг Одит ООД използваха публично достъпна информация, което включва данни, публикувани на уебсайтовете на СЕМ и КРС.

В допълнение, в сътрудничество с ТЕРАПРО, Ърнст & Янг Одит ООД селектираха извадка от 46 кабелни оператори. Тези кабелни оператори бяха избрани на базата на броя на техните абонати, като всеки един от тях има повече от 3000 абоната. Съгласно публично достъпните данни на КРС за 2015 г., тези селектирани кабелни оператори представляват повече от 90% от абонаментния пазар в България. Където беше възможно, Ърнст & Янг Одит ООД изследваха съдържанието на техните уебсайтове (няколко кабелни оператора нямаха уебсайтове) и извлякоха информация, свързана с предлаганите ТВ канали, пакети и услуги, заедно с цените за всяка една от тези услуги. Поради разнообразието на предлаганите пакети и цени, Ърнст & Янг Одит ООД използваха относителната тежест на тези оператори на базата на техния дял от пазара, за да сформират три опростени пакета с TV и пакетни услуги (Базов; Стандартен; Разширен) и изчислиха цените на тези пакети. Направеното сравнение на получените от ЕУ цени с пазарните води до извода, че изчисленията на ЕУ са обосновани.

Също така, Ърнст & Янг Одит ООД използваха и Доклада на Евробарометър и данни на Евростат, за да изчислят домакинствата с достъп до платена телевизия.

След извличане на цялата необходима информация, Ърнст & Янг Одит ООД приложиха статистически и математически методи, за да изразят количествено стойността на заниженото отчитане на абонати и пиратството на съдържание на българския пазар.

В процеса на работа, ЕУ са констатирани статистически различия между данните от КРС и Доклада на Евробарометър. Според Годишния доклад на КРС за 2015 г., приходите от абонати на сателитна телевизия са 69 % от общите приходи от абонати на българския пазар, въпреки делът на сателитните услуги спрямо общия брой на абонатите е само 51 %, което води до извода, че средният размер на приходите от сателитна телевизия от абонат е по-висок от средните за пазара (базирано на всички технологии).

От друга страна, кабелната телевизия е разпространена сред 36 % от абонатите, но по отношение на приходите от тази услуга, тя заема само 29 % от общите приходи от абонати на пазара. Това означава, че средният размер на приходите от кабелна телевизия от абонат е по-нисък от средната стойност на абонамента за пазара. Означава също, че са значително по-ниски в сравнение с приходите от сателитна телевизия

На база изложеното дотук:

- Ако кабелната телевизия е по-евтина от другите модели на разпространение на съдържание, тогава в чувствителен по отношение на цените пазар като този в България, пенетрацията на кабелна телевизия би трябвало да бъде много по-висока, отколкото показват данните, декларирани пред КРС. Това разминаване става очевидно при сравнението с информацията от Доклада на Евробарометър, според който делът на кабелната телевизия на пазара е 62 %.

- Предвид гореизложеното, по-скъпи начини за дистрибуция (например сателитните услуги) би трябвало да имат по-ниска пенетрация на пазара, отколкото е отбелязано в Годишния доклад на КРС за 2015 г. ЕУ отново отбелязват, че това е в контраст с Доклада на Евробарометър, който отчита логично сравнително по-нисък процент на пазарния дял на сателитните услуги, имайки предвид по-високите им цени.

Изследваните по-горе противоречия, касаещи чувствителен по отношение на цените пазар и значителните разлики между данните от двата източника (КРС и Евробарометър), които нормално би трябвало да са идентични с незначителни разминавания, подчертават нуждата от извършването на емпирично проучване на пазара.

Резултатите от анализа на Ърнст & Янг Одит ООД сочат, че броят на абонатите и общият размер на пазара на дребно на абонаменти в България, както е видно от публикувана от КРС и СЕМ информация, може да не е точен и да не отразява действителния размер на пазара. Като естествено продължение на тази логика, ЕУ допускат, че потенциалният размер на пазара би могъл да не е отразен точно както поради занижено отчитане на действителния брой на абонатите, така и в резултат от пиратството на съдържание.

Пълна и базирана на факти верификация на резултатите е възможна единствено при съгласувано провеждане на национално изследване на базата на договорена емпирична методология, което би довело до събирането на данни от разпространителите на съдържание и полева работа, за да се проверят и потвърдят тези данни. След това би бил направен прецизен анализ на получените данни, на който след това би могло да се разчита като на фактически анализ. На последно място, трябва да се предложат законодателни промени, които да се приемат от индустрията и регулаторите, което изисква по-нататъшни усилия и от двете страни.

Въз основа на работата на ЕУ се достигна до заключението, че потенциално би могло да има два вида неправилно отчитане:

- Занижено отчитане/деклариране на действителния брой на абонатите;
- Пиратство на съдържание, което включва кабелните оператори, предоставящи съдържание и канали на абонатите и домакинствата, за което те не разполагат с валидни договорни права, предоставени им от собствениците на съдържанието.

Резултатите на ЕУ са обобщени в таблицата в началото на резюмето.

ЕУ изчисляват, че към 31 декември 2015 г. потенциалният брой на абонатите на платена телевизия в България е приблизително **2,398,877 абоната/домакинства**.

Това означава, че потенциалният брой на абонатите, който ЕУ изчислиха, превишава броя на абонатите, които понастоящем се докладват пред КРС. Размерът на пазара (брой абонати) би могъл да бъде **приблизително с 614,864 абоната повече (или с 34% повече) спрямо данните** в електронния регистър на КРС за 2015 г. (Подробно описание на използваните от ЕУ източници и методика се съдържа в раздел „Методология на настоящия доклад“).

Тази разлика само от потенциално заниженото отчитане води до **годишна потенциална загуба в размер на 76,673,233 лв. (с ДДС)**, сума, която не е била отчетена пред цялата индустрия, предоставящата съдържание.

Също така, тази сума би могла да не е отчетена и пред държавни институции, като например Националната агенция за приходите (НАП), СЕМ или КРС. ЕУ обаче нямат достъп до финансовите книжа и документи на кабелните оператори, поради което не са в състояние да коментират подадените от тях документи пред такива агенции.

В допълнение към заниженото отчитане на абонати, ЕУ също така анализираха и “допълнителния ефект” на загубите, причинени от пиратството на съдържание. Те изчислиха прогнозния пазарен размер за платени ТВ услуги, като достигнаха до средни пакетни цени за ТВ услуги като самостоятелна услуга (15.55 лв.) и като част от предлагането на пакетна услуга (9.33 лв.). Докладът на КРС им осигури процентното разделение на абонатите, използващи само ТВ (58%), и тези, използващи пакетни услуги (42% от пазара). След това приложиха това процентно разделение към броя на потенциалните абонати, както ги бяха изчислили по-горе, след което използваха тези две стойности за броя на абонатите и средните пакетни цени, както са посочени, за да достигнат до потенциално очакван за българския пазар размер на приходите от **371,801,154 лв.** Тази приблизителна оценка на размера на приходите за пазара беше съпоставена с обявените пазарни приходи, публикувани в доклада на КРС за 2015 г. (222,465,600 лв).

Въз основа на горепосочените изчисления, разликата между приблизителната оценка на ЕУ на пазарните приходи и отчетените от КРС приходи за 2015 г. представлява обща **годишна потенциална загуба в размер на 149,335,554 лв. (с ДДС)** за индустрията, която се дължи на комбинирания ефект на двата елемента на неправилно отчитане (занижено отчитане на абонати + пиратство).

Във връзка с описаното по-горе изчисление, би било много важно да се спомене факта, че ЕУ не разполагат с информация, която да им позволи да определят фактическото разпределение на трите основни пакета (Базов/Стандартен/Разширен) сред популацията на абонатите. Поради това, описаното по-горе изчисление допуска постоянно равномерно разпределение на тези пакети, т.е. всеки пакет се използва от 33.3% от абонатите.

С оглед на факта, че това би могло да не бъде вярно и поради липсата на фактическа информация, ЕУ също така изчислиха и потенциалния размер и оттам, потенциалната загуба, на базата на два допълнителни модела, при които разпределението на пакетите сред абонатите беше определено както следва:

- Базов 60% от пазара / Стандартен 30% от пазара / Разширен 10% от пазара;

и

- Базов 50% от пазара/Стандартен 35% от пазара /Разширен 15% от пазара;

На база на тези два модела на разпределение на пакетите сред абонатите на пазара и потенциалният размер на пазара, ЕУ изчислиха стойността на потенциалната загуба, сравнена с размера на пазарните приходи, отчетени в Годишния доклад на КРС за 2015 г., както следва:

- Потенциален пазарен размер от 286,748,794 лв. и стойност на потенциалната загуба в размер на 64,283,194 лв.
- Потенциален пазарен размер от 302,291,792 лв. и стойност на потенциалната загуба в размер на 79,826,192 лв.

Следователно, изчисленията на ЕУ, описани по-горе, водят до потенциален размер на пазара, вариращ от приблизително 287 милиона лева годишно до 372 милиона лева годишно.

По същата логика, въз основа на този размер, ефектът на потенциалната загуба би могъл да варира от 64 милиона лева годишно до 149 милиона лева годишно.

От гореизложеното отново е видно, че е необходимо емпирично пазарно изследване, с оглед на това да се получат стойности, които биха могли да се считат за фактически и да бъдат приети от всички заинтересовани страни.

Ако неправилно отчетените приходи или някакви части от тях са били укрити и от достоверно финансово отчитане, тогава е налице и потенциален ефект върху държавната хазна от гледна точка на данъците. Този ефект би могъл да окаже неблагоприятно въздействие върху данъци като ДДС (20% стандартна ставка), корпоративен данък върху печалбите (10% стандартна ставка) и данъци, свързани със заплатите на служителите (напр. данък върху доходите, вноски за социално осигуряване и др.).

Ако горепосоченото изчисление на ЕУ на некоректно отчетените печалби бъде взето под внимание и анализирано на базата на действащите в настоящия момент данъчни ставки в страната, то този неблагоприятен данъчен ефект би могъл да възлиза на милиони левове всяка година. ЕУ биха могли да изчислят тези загуби с по-голяма точност, ако се осигури достъп до информацията на кабелните оператори. Това допълнително подчертава важноста на препоръките относно необходимостта от провеждането на национално проучване и от извършването на регулярни одити на кабелните оператори, за да се подобри качеството и надеждността на разполагаемата информация и да се придобие по-точна картина за пазара.

Неточностите в наличните пазарни данни и потенциалните непрекъснати загуби на приходи биха могли да имат далеч по-голямо отражение както върху медийната индустрия, така и върху икономиката на страната като цяло. По-долу са изброени някои от ключовите ефекти:

- i. Липсата на фактически или широко приети и надеждни данни би могла да окаже отрицателен ефект върху доверието на инвеститорите и новите инвестиции.
- ii. Ограничената или прекратена дейност на съществуващите инвеститори би могла да доведе до редуцирани входящи потоци на капитали в индустрията и икономиката.
- iii. Капиталовите ограничения в резултат от редуцираните входящи потоци и продължаващото „изтичане“ на приходи (в резултат от заниженото отчетане и пиратството) водят до невъзможност на част от индустрията да инвестира в нови и по-добри продукции, и да предоставя по-добро съдържание на телевизионната аудитория.
- iv. Качеството на съдържанието играе важна роля за конкурентноспособността на износа на съдържание на международните пазари (напр. съседна Турция печели значителни приходи като изнася медийно съдържание за други държави). Това може да бъде постигнато само чрез увеличаването на прозрачността на цялата индустрия.
- v. Капиталовите ограничения създават трудности и пред инвестирането в ново оборудване, растежа, обучението на наличния персонал и наемането на нов персонал, което допълнително допринася за намаляването на ефективността и конкурентноспособността на пазара.
- vi. Потенциалният цикъл на пропуснати приходи/печалби би могъл да доведе до действия за намаляване на разходите, предприемани от собствениците/носителите на авторски права, включително до съкращаване на служители, което от своя страна би оказало ефект върху местната икономика и трудов пазар.
- vii. Всички горепосочени аспекти биха довели собствениците/носителите на авторски права до състояние на стагнация, което или би замразило, или би обърнало тяхното развитие, което от своя страна би довело до криза в цялата медийна и развлекателна индустрия.
- viii. Потенциално неточни, ненадеждни и непрозрачни данни, отчетени пред регулаторните органи (СЕМ и КРС), оказват неблагоприятно влияние върху контрола, вземането на решения и възможностите за създаване на политики от тяхна страна.

С оглед на гореизложеното е важно да се отбележи, че настоящият доклад не трябва да се разглежда като самостоятелен документ. Той има по-широк контекст и дългосрочната му цел е да се подчертае необходимостта от предприемането на наложителни последващи действия, които да обхванат проблемите и ограниченията, пред които е изправена индустрията и които са подчертани в настоящия доклад.

В този дух, ЕУ изработиха и проект на пътна карта за бъдещи действия, която трябва да бъде дискутирана в рамките на индустрията заедно с регулаторните органи, преди да се постигне договореност за последващите стъпки, които да се предприемат за справяне с проблема (вж. член 6 *Препоръки & Пътна карта*). Някои от ключовите елементи от тези препоръки са:

- a. Проектиране и провеждане на национално проучване за действителния размер и характер на абонаментния пазар.
- b. Разпространителите на съдържание да обмислят предприемането на бързи и възпиращи действия на пазара посредством активни специализирани проверки/одити на кабелните оператори, с които са в договорни взаимоотношения, за да започне в рамките на индустрията да се изгражда култура за контрол и материална отговорност. Също така, разпространителите на съдържание трябва да постигнат взаимна договореност относно санкциониращите действия, които да бъдат предприети в случай на установяване на нарушения на договорните отношения.
- c. Анализ на текущото действащо законодателство и подзаконова нормативна уредба, свързани с индустрията, с цел подобряване на правната рамка.
- d. Съпоставяне на потенциалните промени спрямо други държави в региона и по света, които са били изправени пред подобни проблеми в миналото и са се справили с тях.
- e. Отправяне на предложения за засилване на правомощията на регулаторните органи и тяхната възможност да прилагат тези правомощия на практика, включително за упражняване на непрекъснат мониторинг върху съдържанието и верификация на данните, подавани от разпространителите на съдържание.